

PETKA

ZA RADOVEDNE IN IGRIVE

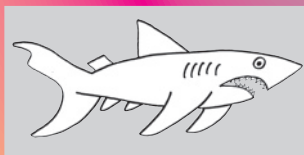
Koliko takšnih morskih psov je
v tej Petki?

1

IŠČIMO JIH!

To je tudi naša igra!

Podrobnejša navodila najdeš na strani 18.

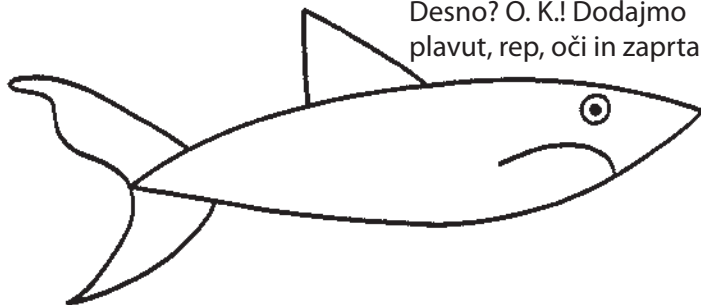

NARIŠIMO
MORSKEGA
PSA!

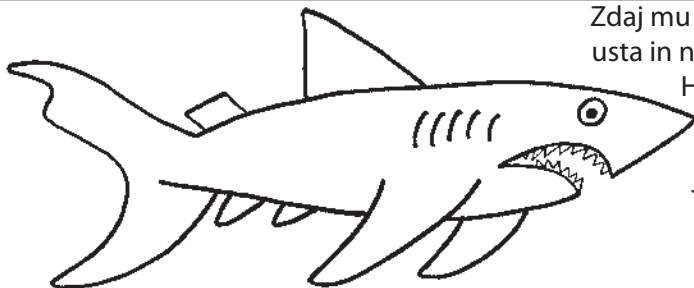

Zdaj se še lahko odločiš, ali bo šel morski pes levo ali desno...

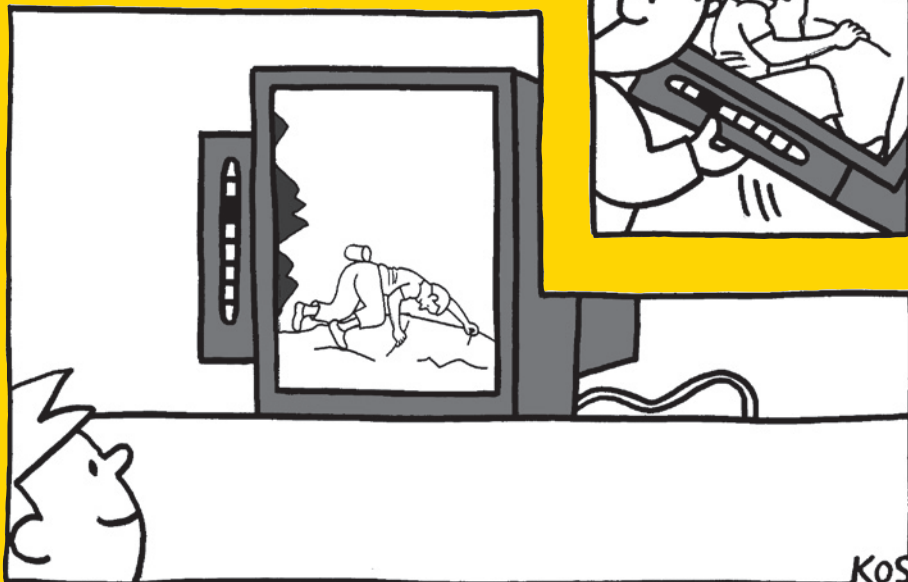
Desno? O. K.! Dodajmo
plavut, rep, oči in zaprta usta.

Zdaj mu lahko še odpremo
usta in narišemo zobe – PA
HITRO ROKO PROČ!

MIHA SKRBI ZA PLEZALCA

KOS

TO JE PRVI KRAJEC →

TO JE POLNA LUNA ALI ŠČIP →

ZADNJI KRAJEC ↗

DEL
ČLOVEŠKEGA
TELESA, KI SE
UPORABLJA ZA
PREMIKANJE
ALI
PRIJEMANJE

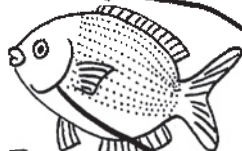
IZHAJA
VSAK
TEDEN

60
MINUT

.A.O.A

R...TA

MED
APRILOM
IN JUNIJEM

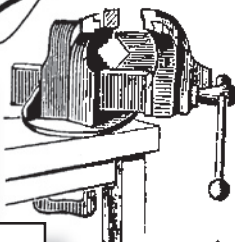

USTVARJALEC
Pipi Pršca išče

MARJAN
KLOBUK

SANKE

5-4=

....EŽ

PREJŠNJE LETO

LOČILO NA
KONCU STAVKA
ALI POVEDI.

PETKA

V PETKI JE KAR PET KA-JEV:
KAJ? KAKO? KATERI? KAKŠEN?
ZAKAJ? SPRAŠUJEMO SE:

Luka Vidic in dr. Miha Kos

Kako možgani vedo, kaj je blizu in kaj je daleč?

PETKA IN HIŠA EKSPERIMENTOV ODGOVARJATA:

Naredite preprost poskus. Postavite se tri metre stran od vrat in pogledjte kljuko na vratih.

Zaprte levo oko, iztegnite roko in s kazalcem pokažite na kljuko na vratih. Zdaj pa hitro zaprite desno oko in odprite levega. Ali vaš kazalec še vedno kaže proti kljuki? Ne?

Kazalec kaže desno od kljuke! To se zgodi zato, ker sta očesi nekaj centimetrov narazen. Prst ste najprej postavili v smer proti kljuki, kamor je gledalo desno oko. Ko ste prst pogledali z levim očesom, pa ga je to oko gledalo od strani, zato se vam je zdelo, da se je prst premaknil!

Ali se vam zdi tudi, da se je prst premaknil gor ali dol od kljuke? Verjetno ne zelo veliko! Očesi sta namreč na približno enaki višini, zato se pogled v smeri gor ali dol med enim in drugim očesom ne razlikuje.

Ponovite poskus in si zapomnite, približno za koliko se je prst »premaknil«. Zdaj pa kazalec pomaknite bližje k sebi – približno 15 centimetrov od oči. Ponovite poskus! Se vam zdi, da se je prst od kljuke premaknil bolj ali manj?

Bližje ko damo prst, bolj se nam zdi, da se premakne glede na tiste predmete, ki so za njim. Zakaj?

Hiša eksperimentov je odprta ob sobotah in nedeljah od 11. do 19. ure. Obiščete jo na Trubarjevi 39 v Ljubljani. Šolski razredi naj si vnaprej rezervirajo čas ogleda po telefonu 01 3006888. Pridite, igrajte se in se z igro kaj novega naučite!

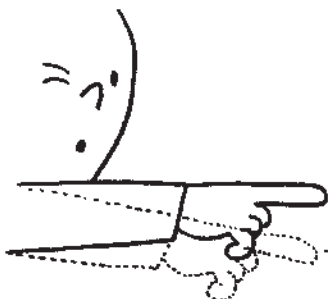

Ko ste prst postavili bližje desnemu očesu, ga je levo oko videlo bolj od strani kot prej, ko je bil prst daleč. Zato se vam je zdelo, da se je prst bolj premaknil.

Naši možgani ta pojav uporabljajo zato, da ugotovijo, katere stvari so bližje nas kot druge.

Ko pa sta dve stvari zelo daleč, možgani ne morejo več ugotoviti, katera je bolj oddaljena od druge.

Kar pomislite na zvezde. Te so različno oddaljene od nas, a tega samo z očesi ne moremo ugotoviti.

Astronomi pa znajo tudi zvezde pogledati bolj od strani.

Pomagajo si z Zemljo. Zemlja kroži okoli

Sonca. Astronomi slikajo zvezde, ko je Zemlja na eni strani Sonca. Nato počakajo pol leta, da Zemlja pride na drugo stran Sonca, in zvezde spet slikajo.

Zato lahko gledajo slike, kot da bi imeli eno oko na eni strani Sonca, drugo oko pa na drugi. Nekatere zvezde vidijo bolj »od strani« kot druge. Tako lahko ugotovijo, kako daleč od nas so bližnje zvezde.

MI ENOOKI
GUSARJI PA
NE VEMO, ALI
JE LADJA
BLIZU ALI
DALEČ

PETKA

V PETKI JE KAR PET KA-JEV:
KAJ? KAKO? KATERI? KAKŠEN?
ZAKAJ? SPRAŠUJEMO SE:

Luka Vidic in dr. Miha Kos

Kako zmanjšamo zenico?

PETKA IN HIŠA EKSPERIMENTOV ODGOVARJATA:

Danes si bomo pri poskusu pomagali kar s Petko. Ko beremo Petko, so naše oči približno 30 centimetrov oddaljene od nje. Zato brez težav razločimo črke.

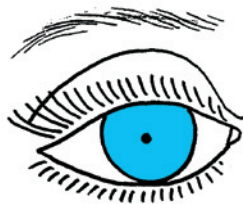
Da nas oči ne bodo bolele, poskus nadaljujmo tako, da si eno oko pokrijemo z roko. Začnimo oko počasi približevati Petki. Bolj ko Petko približujemo očesu, bolj razmazane se zdijo črke. Zakaj?

Svetloba pride v oko skozi zenico in nato še skozi lečo. Zenica je tista črna luknjica, ki jo v očesu vidite v sredini barvastega kroga – šarenice. Z lečo oko izostri sliko. Če pa je predmet preblizu očesa, ga leča ne more dovolj izostriti.

Vendar pa si lahko pomagamo na razne načine. Vzamemo na primer povečevalno steklo. Tokrat pa bomo poskusili drugače!

ZENICA
PONOČI

ZENICA
PODNEVI

Potrebujete kvadratni list papirja

Hiša eksperimentov je odprta ob sobotah in nedeljah od 11. do 19. ure. Obiščete jo na Trubarjevi 39 v Ljubljani. Šolski razredi naj si vnaprej rezervirajo čas ogleda po telefonu 01 3006888. Pridite, igrajte se in se z igro kaj novega naučite!

s stranico 10 centimetrov in buciko. Z njo naredite v papir majhno luknjico. S škarjami obrežite vogale papirja, da bodo čim manj ostri. Odprto Petko položite na mizo, jo osvetlite s svetilko in zaprite eno oko. Tik pred drugo oko postavite luknjico, tako da boste skozi njo videli del Petke. (Če uporabljate očala, jih lahko snamete, ali pa luknjico postavite med oko in očala.) Petka se vam bo zdela temna, saj skozi luknjico pride v vaše oko precej manj svetlobe kot prej. Zdaj pa se počasi začnite približevati Petki in glejte eno izmed črk v njej.

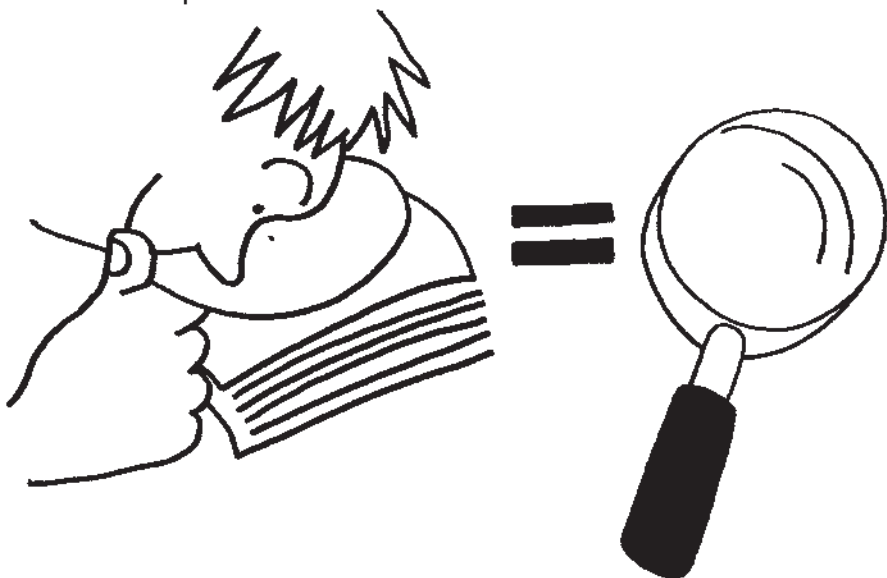
Tudi ko je vaše oko oddaljeno kakšnih pet centimetrov, boste zelo verjetno še vedno razločili črko, ki jo gledate. Ne da bi premaknili glavo, papir z luknjico zdaj odmaknite in poskusite razločiti črko brez njegove pomoči. Zdaj je to veliko težje, saj se črka spet zdi razmazana.

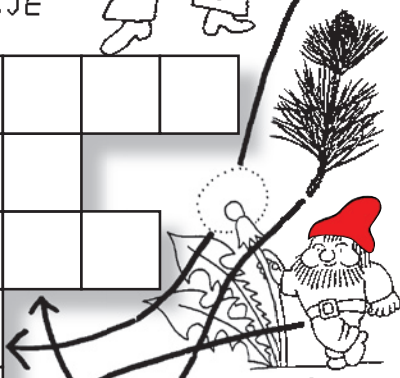
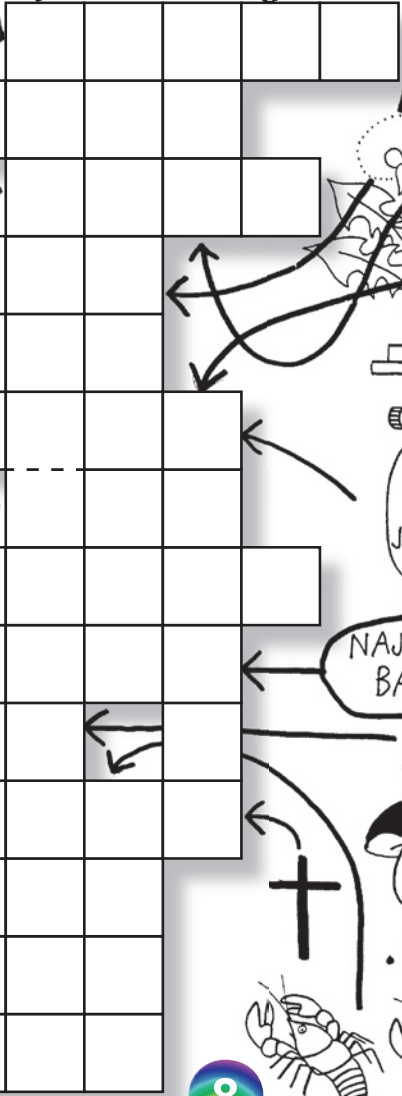
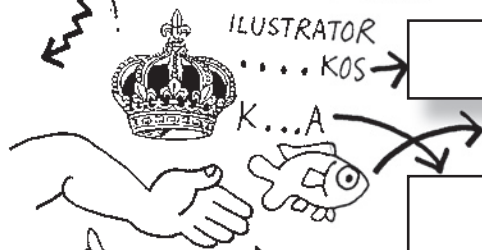
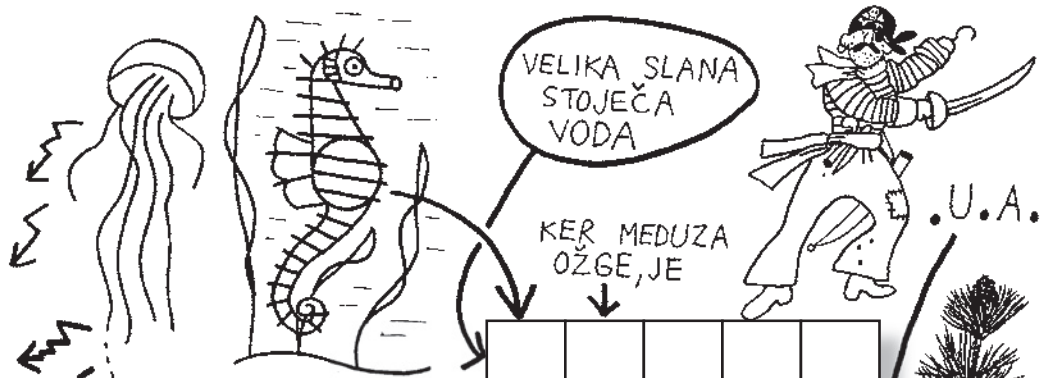
Zakaj?

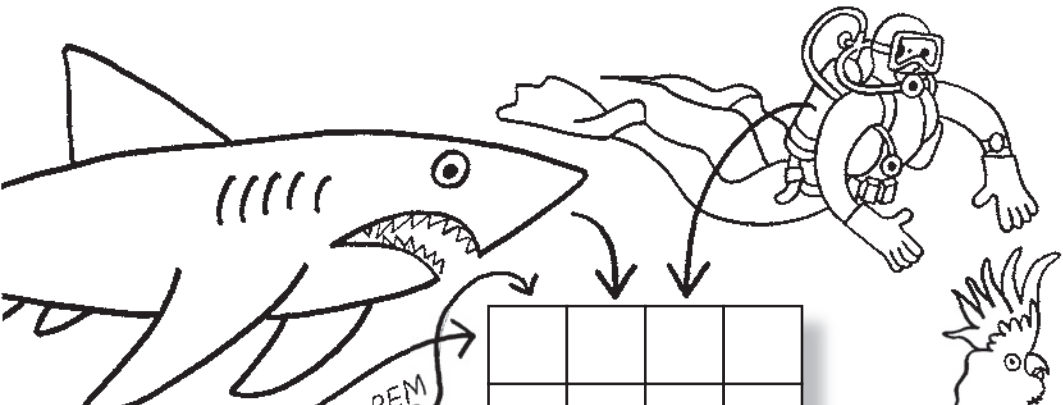
Svetloba pride v oko skozi zenico. Ko je temno, se zenica razširi, da v oko pade čim več svetlobe. Ko je svetlo, pa se zenica zoži.

Manjša ko je luknjica, bolj ostra bo slika. Zenice ne moremo čisto zapreti. Ko je najmanjša, je velika nekaj milimetrov.

Ker se zenica ne more bolj zapreti, ste si tokrat pomagali z majhno luknjico. Zato je slika postala manj razmazana (a hkrati bolj temna) in črko ste lahko prebrali.

...OD.R..EK
KANAL PO KATEREM
PLUJEJOLADJE

VELIKA TEKOČA VODA

KOREJSKI AVTO

ZIMA, P...AD, POLETJE

UČENJE V ŠOLI
JE ...K

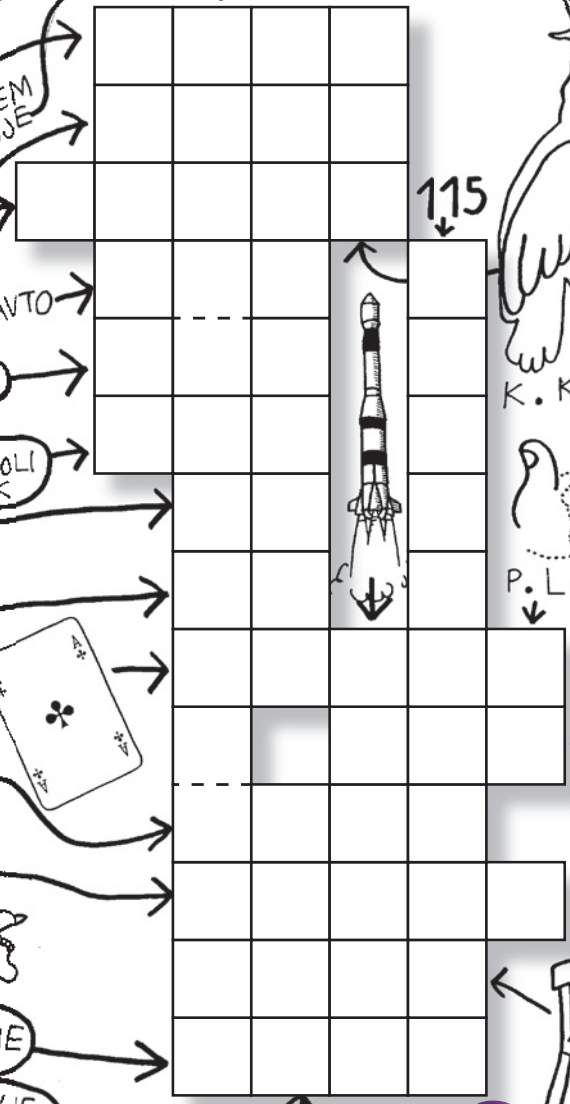
S..A

SLOVENJ
GRADEC

SAVA

ZNAK ZA MNOŽENJE

KARDINAL IZ SLOVENIJE

KRIŽANKA »NEBESNA ZNAMENJA«

(Nekatere pojme v križanki dobiš, če rešiš ustrežni, s številko označeni rebus na strani 14 in 15.)

DOSTI

1

4

5

1

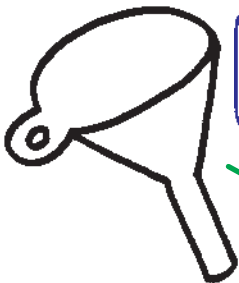
2

3

10

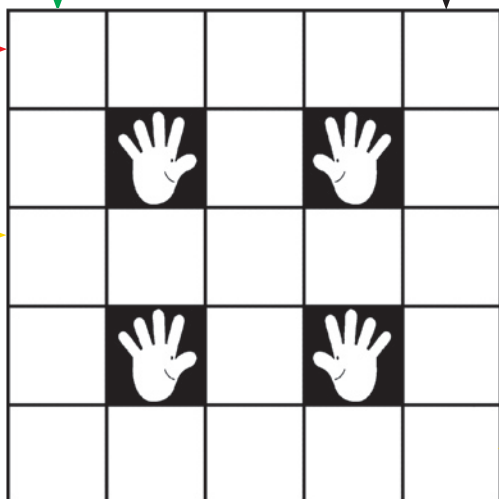
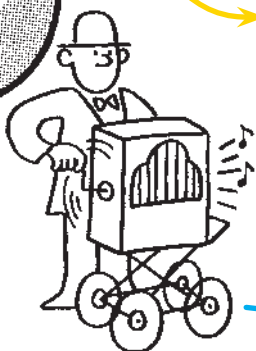
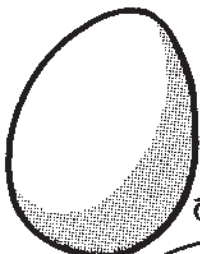
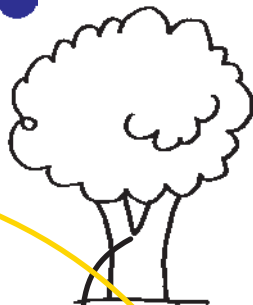
24 UR

Illustrations include: a tooth, a fish, a donkey, an ostrich, a seagull, a strawberry, a barrel, a card (Ace of Diamonds), a knot, a moose, an eye, a hand, a foot, a wheel, and a hammer.

PETKA

..OP...

Kadar greš v gozd, se

Preberi besedo nazaj.

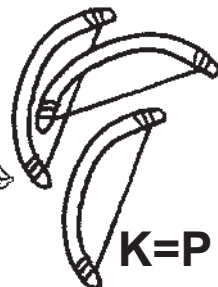
H=Z

Preberi besedo nazaj.

P=I

P

K=P

4. junij je bil razglašen za

POPER

?

zgradil je barko

24 ur

nasprotno od sever

oče

POZDRAV RIMLJANOV

12

Mesec junij pomeni tudi

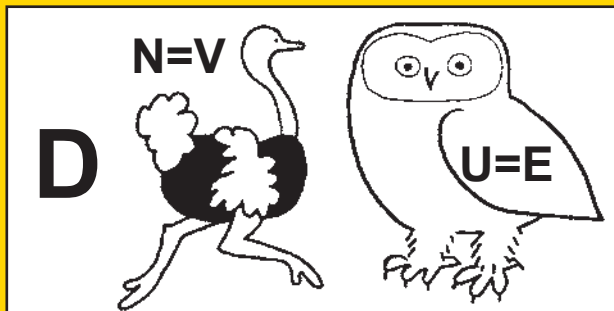
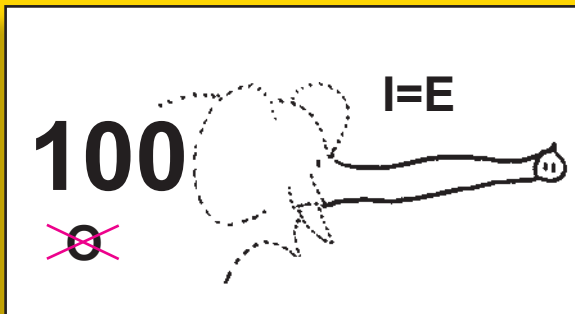
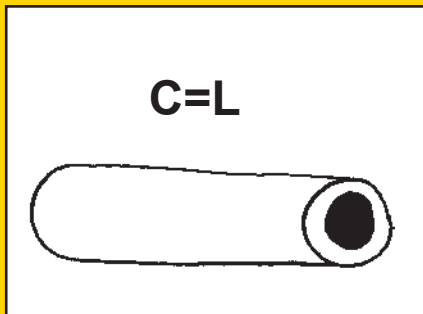
ima kratke noge

poganja električne motorje

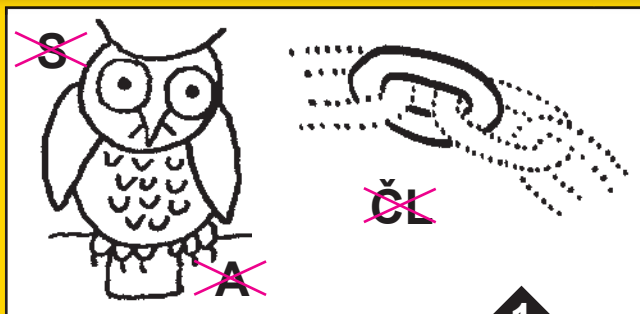
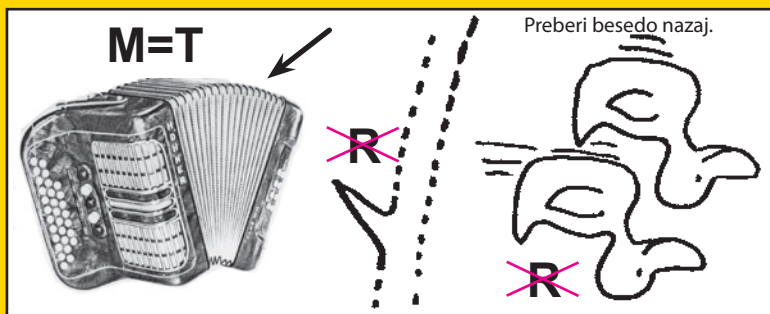
mamina sestra

13

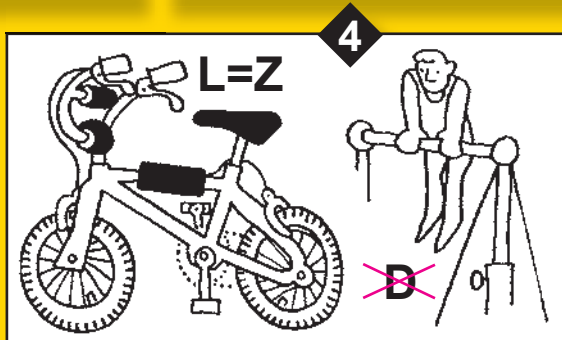
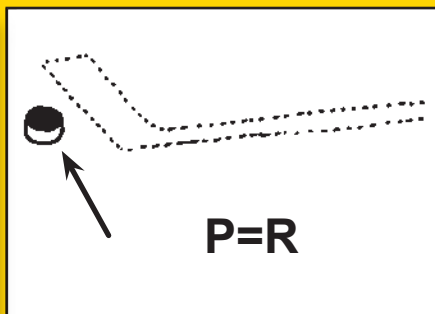
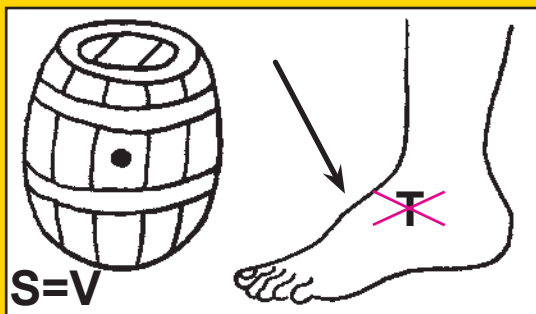
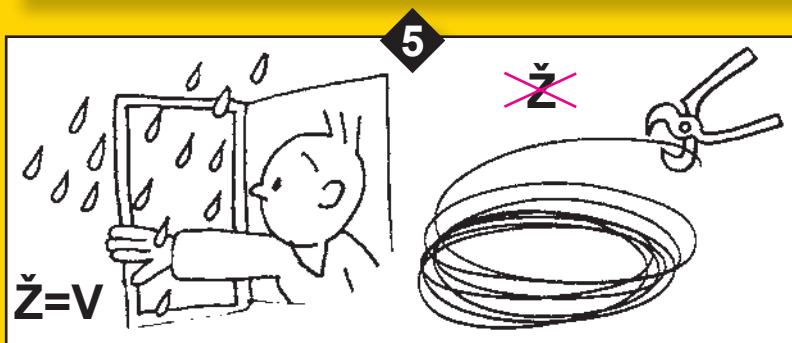
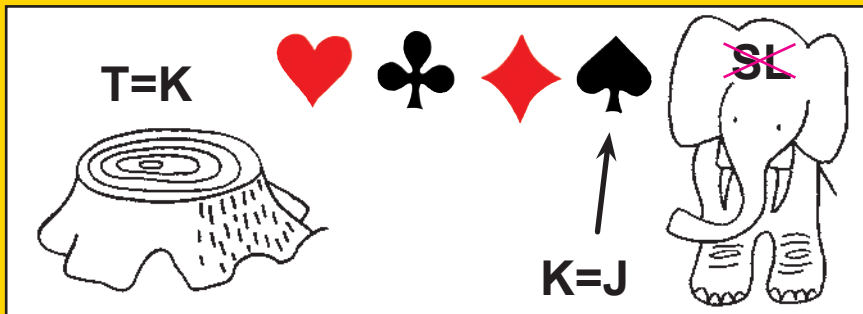
POZNAŠ NEBESNA ZNAMENJA? REŠI REBUSE!

14

(Oštevilčene rebuse vstavi na ustrezna mesta križanke na strani 10.)

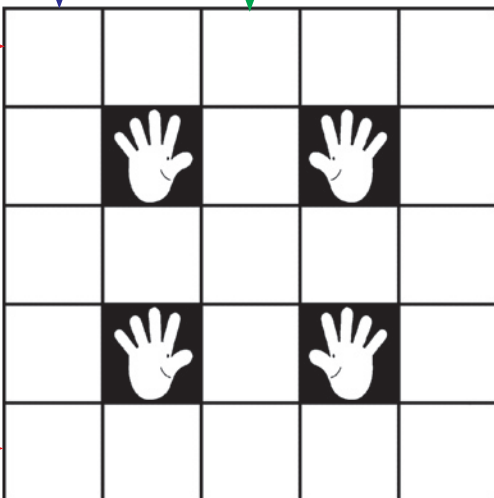
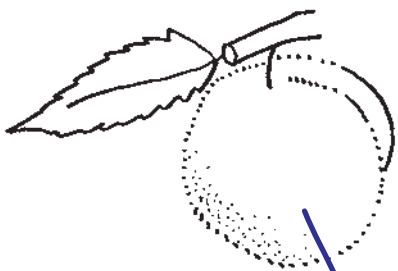
MIHA JE ZA ČISTO OKOLJE

POVEJ ZGODBICO S SVOJIMI BESEDAMI!

ZA VSE, KI SE UČIJO ANGLEŠČINO
(ALI HOČEJO SPOZNATI NEKAJ ANGLEŠKIH BESED)

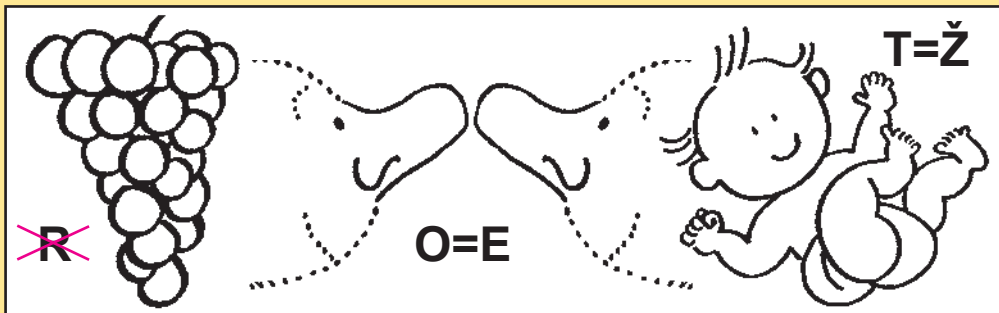
ANGLEŠKA PETKA FIVY

INDIJANSKI ŽOLOV - TABEE

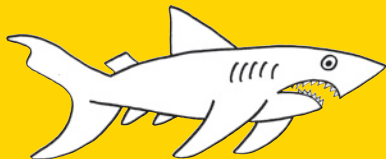
KROŽNIK - FURTE' BANJA - BANJA' ŽVCE - NEAVT' VBEZKEV - BEACH' KOGEDAV - SAVENDAV'

Ali greš tudi ti kdaj nabirat

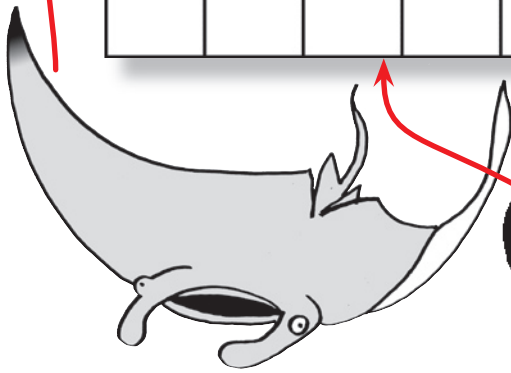
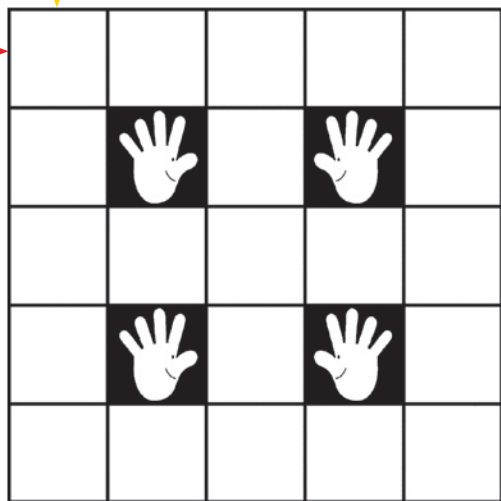
PETKINA IGRA - IŠČEMO MORSKE PSE!

NATANKO TAKŠNE, KOT JE TA NA SLIKI (LAHKO JE VEČJI ALI MANJŠI, VENDAR ENAK KOT TA). NAJDI JIH (ŠTEJE TUDI MORSKI PES NA NASLOVNICI IN TA NA TEJ STRANI) IN NJIHOVO SKUPNO ŠTEVILO NAPIŠI NA DOPISNICO. PA ŠE NARIŠI GA, KAR PO SVOJE.

OGLEJ SI TO »PETKO« IN NAPIŠI, KAJ TI JE V NJEJ NAJBOLJ VŠEČ.

ANGLEŠKA PETKA FIVY

18

25. junija praznujemo

KADAR

nasprotno od noči

goreča, tleča snov

temni del dneva

državni simbol

3

19

PETKA

IZDAJA KOSKOS d.o.o. • DIR. *Božo Kos*
ODGOVORNI UREDNIK dr. *Miha Kos*

**KOPIRANJE REVJE
PREPOVEDANO!**

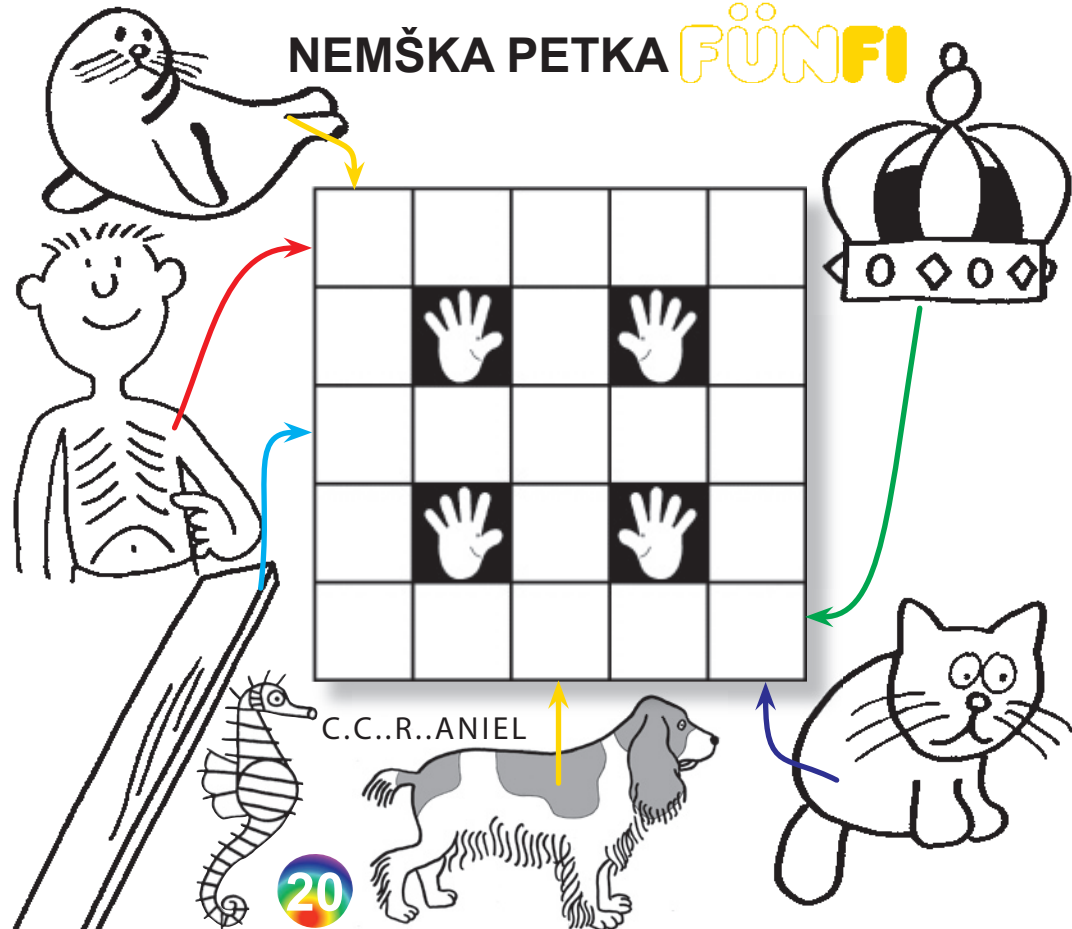
NASLOV UREDNIŠTVA:

KOSKOS PETKA, p. p 3420, 1001 LJUBLJANA,
TEL.: (01) 429 2070 • FAKS: (01) 429 2075 •
ROKOPISOV IN NENAROČENIH RISB NE
VRAČAMO •

Nenaročene prispevke priledi in krajša
uredništvo po svojem preudarku.

© KOSKOS d.o.o., 2007. Vse pravice
pridržane.
Brez predhodnega pisnega dovoljenja
izdajatelja KOSKOS d.o.o. je prepovedano
reproduciranje, distribuiranje, dajanje v
najem, javna priobčitev, predelava in druga
uporaba revije kot celote ali posamičnih
prispevkov in njihovih sestavnih delov
v kakršnemkoli obsegu ali postopku,
vključno s fotokopiranjem, tiskanjem,
on-line javnim dostopom ali shranitvijo v
elektronski obliki.

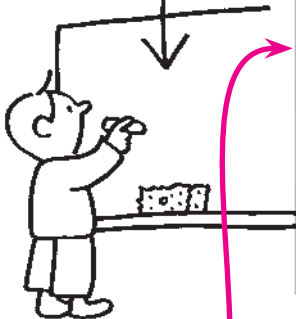
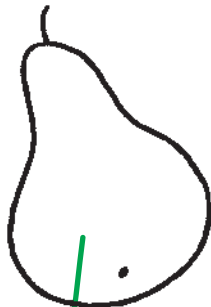
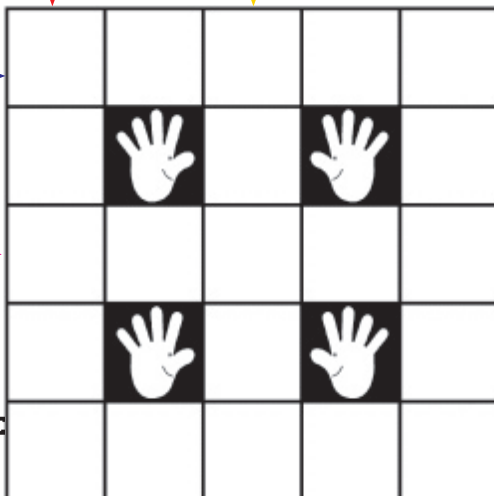
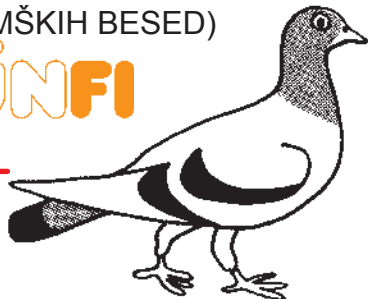
NEMŠKA PETKA **FÜNFI**

КОКЕР ШПАНИЕЛ – ДЕР СОСКЕРШПАНИЕЛ, МАЧКА – ДИЕ КАТЗЕ
БЕВБО – ДИЕ БИРБЕ, ДЕСКА – ДАС ВРЕТТ, КРОИА – ДИЕ КРОИЕ, ТЛУГЕИЛ – ДИЕ КОБВЕ,

ZA VSE, KI SE UČIJO NEMŠČINO
(ALI HOČEJO SPOZNATI NEKAJ NEMŠKIH BESED)

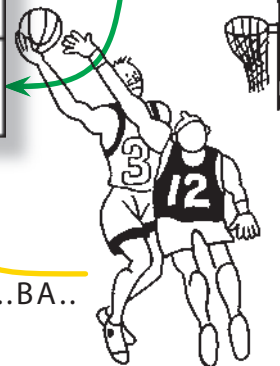
NEMŠKA PETKA **FÜNFI**

Der Monat nach
dem September
A.....

21

.ASK..BA..

ГОГОВ – die TAUBE' OGENI – das FEUER' KOŠARKA – der BASKETBALL
TABLA – die TAFEL' AVGUST – der AUCUST' HRUŠKA – die BIERNE'

Petka želi vsem bralcem

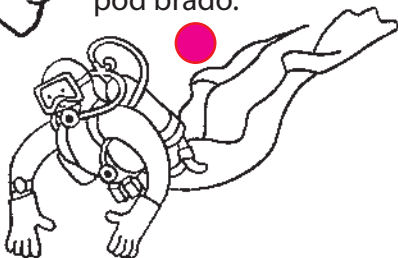
Preberi besedo nazaj.

Preberi besedo nazaj.

Podbradek je odebljena kožna guba pod brado.

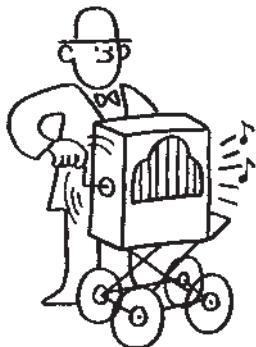
Akvalunga je priprava na stisnjen zrak, ki omogoča podvodno dihanje.

Voluhar je glodalec, ki pod zemljo grize korenine. Zato dela veliko škode v vrtovih in sadovnjakih.

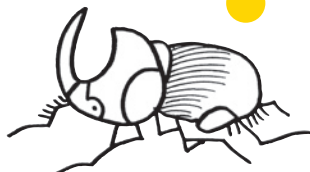

Priba sodi med deževnike. Pa ne med tiste, ki prilezejo na dan ob dežju iz zemlje. Tako se imenuje vrsta ptičev. Živi na vlažnih travnikih, gnezdi tudi v Sloveniji.

Lajna je glasbeni instrument. Lajnar vrti ročico in s tem valj. Na valju so pritrjene konice tako, da v pravilnem zaporedju

odpirajo in zapirajo razne piščali. Tako nastane vedno ista melodija.

Nosorožec je hrošč, ki leta junija in julija. Živi v kompostu in odlagališčih žaganja.

Srakoper ima črno očesno liso, oster kljun in se na svojo žrtev spusti z višine. Na trnju si naredi svojo shrambo – česar ne more takoj pojesti, natakne na trn. Je ptica selivka.

Beli morski volk je eden izmed mnogih vrst morskih psov. Pravijo mu tudi ljudožer, zlasti po filmu »žrelo«.

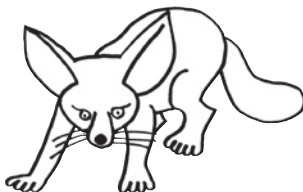
Knez je priobalna riba

jadranskega morja. Po sredini telesa se vse do repne plavuti vije cikcakasta proga oranžne barve.

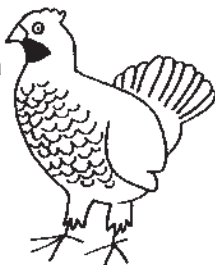
23

Fenek je najmanjša lisica. Živi v puščavah severne

Afrike. Ima velike uhlje. Zaradi njih zelo dobro sliši. Zlasti pa mu pomagajo, da se v puščavski vročini lažje hladi.

Jereb je rjavkasta gozdna ptica. Je večja kot jerebica.

Čopasti ponirek živi ob ribnikih in jezerih. Hrani se z ribami, raki, žabami in žuželkami. Je ptica selivka, gnezdi tudi v Sloveniji. Gnezda so plavajoča. Pozimi je njegov čopek manjši kot poleti.

Psitakozaver je dinosaver, ki je živel pred 130–100 milijoni let. Imel je oster, kljunast gobec, s katerim je trgal rastlinsko hrano. Ker ni imel zob, da bi hrano prežvečil, je pogoltnil nekaj kamnov, ki so mleli hrano v želodcu.

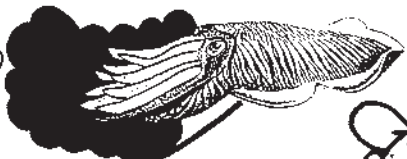
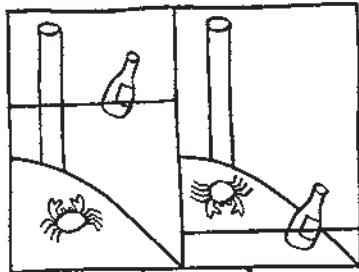
Apolon je bel gorski metulj. Na sprednjih krilih ima črne lise, na zadnjih pa štiri črno obrobljene rdeče pike.

Dr. Franc Rode je edini kardinal iz Slovenije. Prej je bil nadškof v Sloveniji. Kardinal je za papežem najvišji dostojanstvenik v Rimskokatoliški cerkvi. Kardinali volijo papeža.

Detel je ptica, ki jo uvrščamo med žolne. Prilagojen je za plezanje po drevesnih deblih. Včasih ga slišimo, kako potrkava po drevesih.

DESNO

PIPEC IN

RDEČA P...

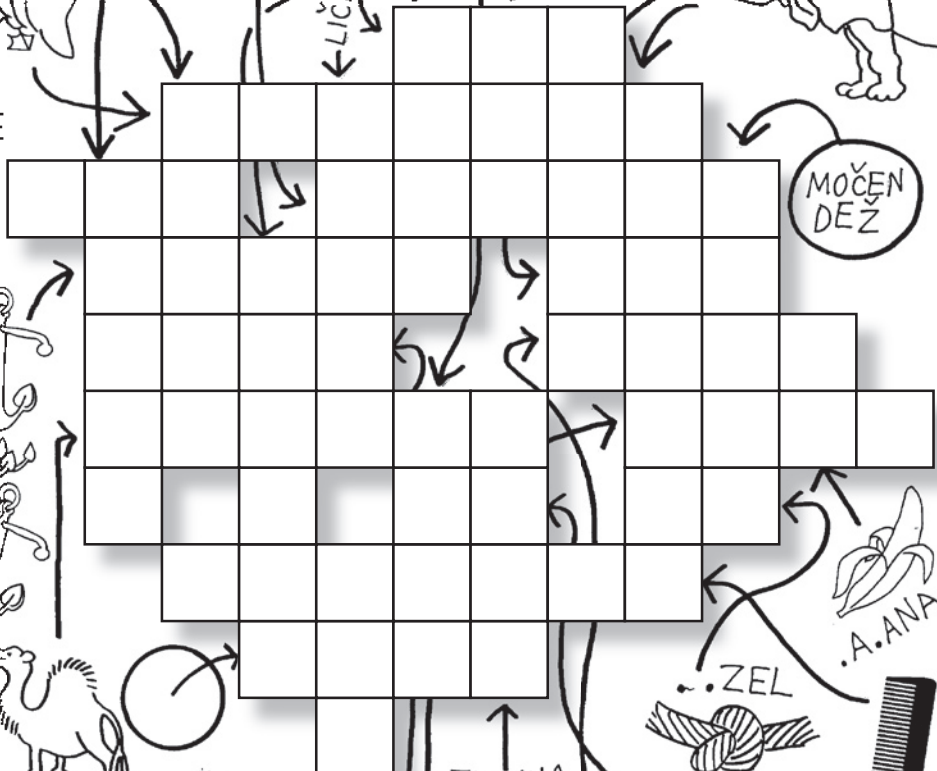
NI BLIZU

LICINKE

DELA MORJE SLANO

MOČEN DEŽ

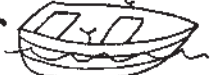

...EK

TKANINA ZA OBVEZOVANJE

VO..L

KONČNO SMO DOČAKALI

trava druge košnje

OČE

kis cik ...

1

.AS....

25

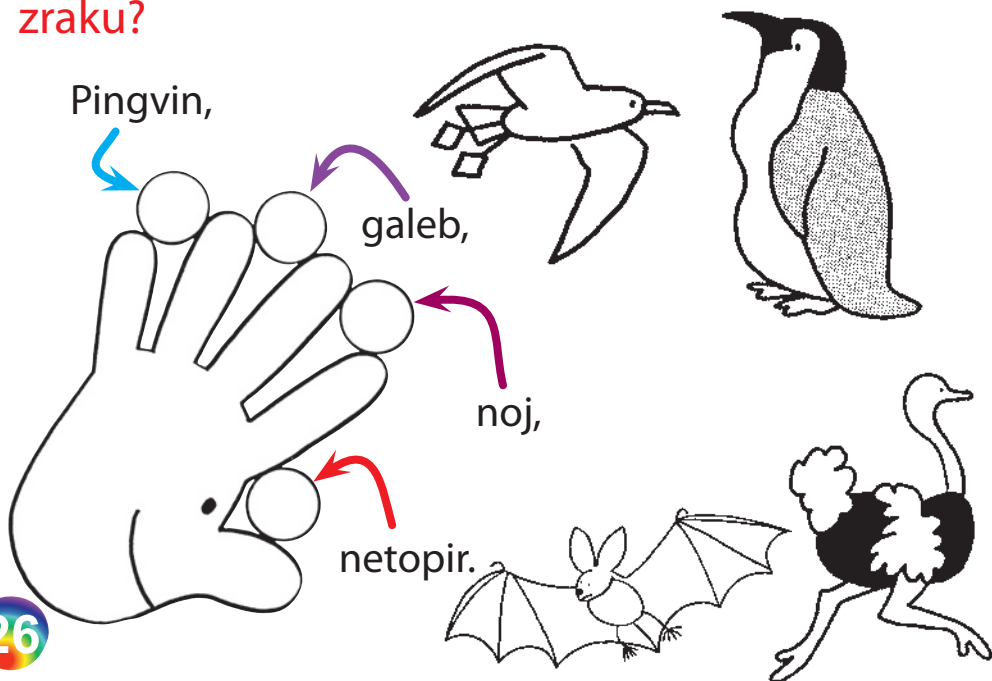

VEŠ? VEM!

JE NAŠA IGRA, KI SE JO BOMO SKUPAJ IGRALI. KAKO? PETKA IMA PET PRSTOV. MED NJIMI JE PROSTORA ZA ŠTIRI KROGCE, VSAK PREDSTAVLJA TRDITEV. KADAR JE TRDITEV PRAVILNA, POBARVAJ KROGEC. ČE JE TRDITEV NAPAČNA, PUSTI KROGEC BEL. PA POSKUSIMO!

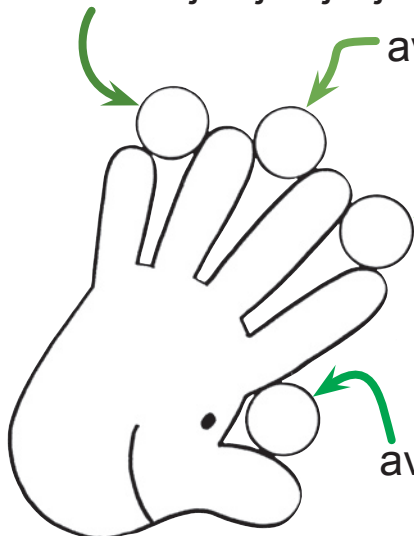
VEŠ? VEM! VEŠ? VEM! VEŠ? VEM! VEŠ? VEM! VEŠ? VEM!

Katera od naštetih živali je ptič in zna leteti po zraku?

Katera od naslednjih trditev je pravilna?

Meseca junij in julij imata enako število dni,

avgust ima 28 dni,

julij in avgust imata enako število dni,

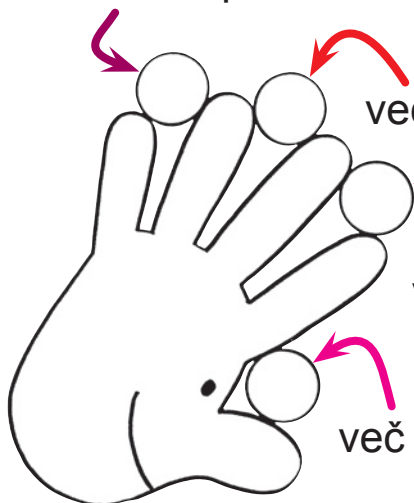
avgust ima samo 28 dni.

27

VEŠ? VEM! VEŠ? VEM! VEŠ? VEM! VEŠ? VEM! VEŠ? VEM!

Koliko je vseh pravokotnikov na sliki?

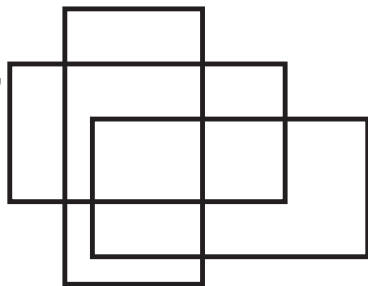
Več kot pet,

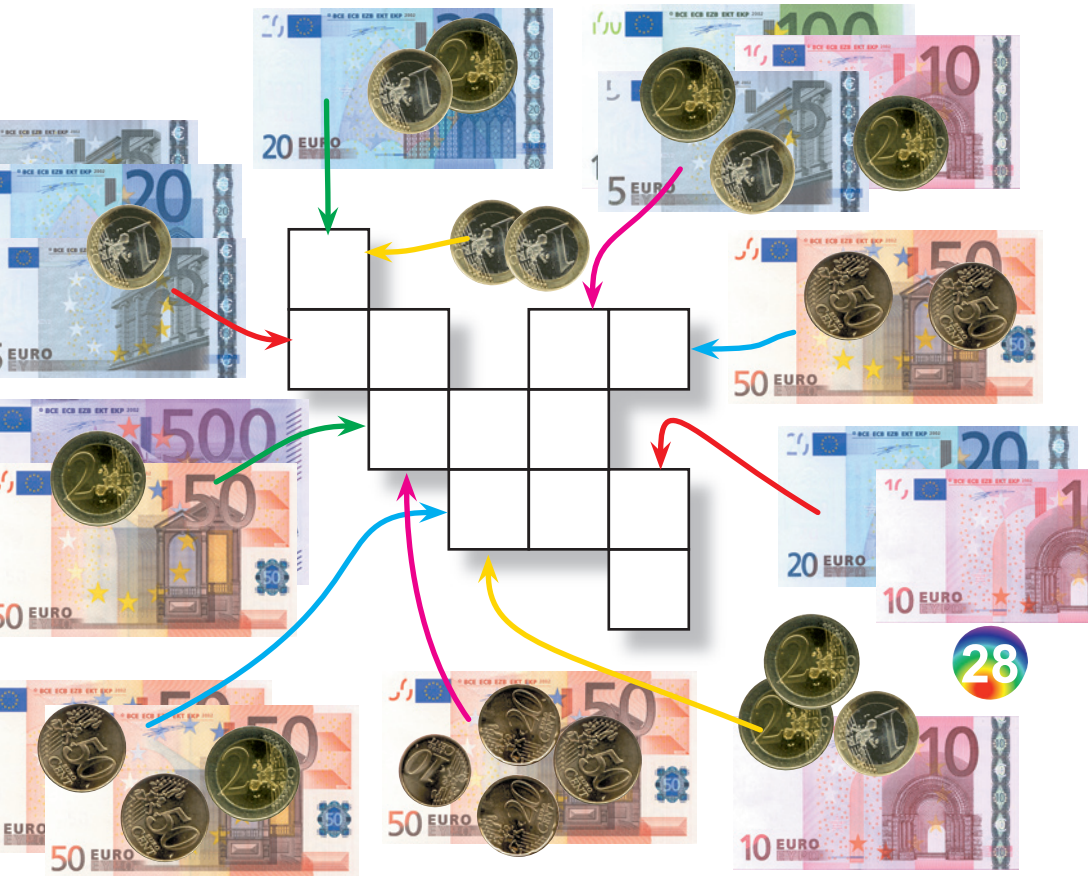
več kot deset,

več kot 15,

več kot 20.

Naš denar je postal EVRO. Da bi ga čim bolje spoznali, smo pripravili to križanko. Rešite jo!

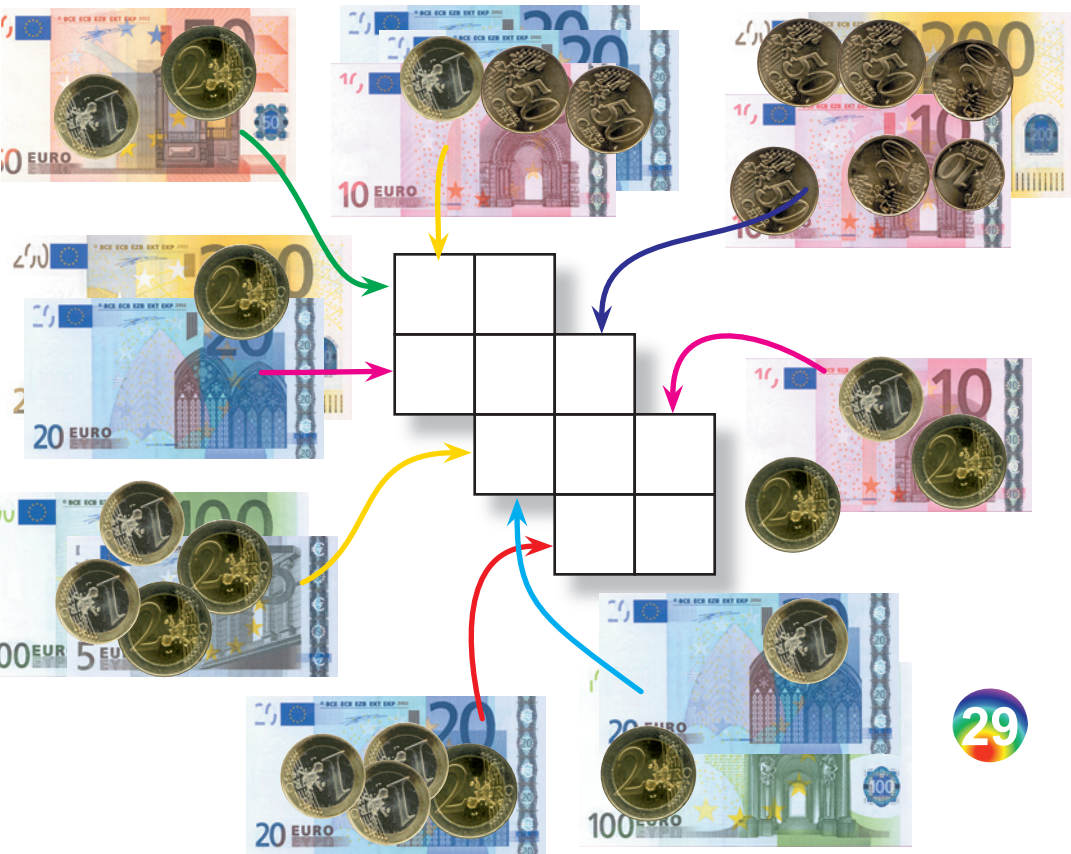

PETKA TI POMAGA PRI RAČUNANJU:

Kako bi iz štirih kovancev sestavil vrednost enega evra?

Rešitev: s kovanci za 50, 20, 20 in 10 centov.

PETKA TI POMAGA PRI RAČUNANJU:

Kako bi iz petih kovancev sestavil vrednost enega evra?

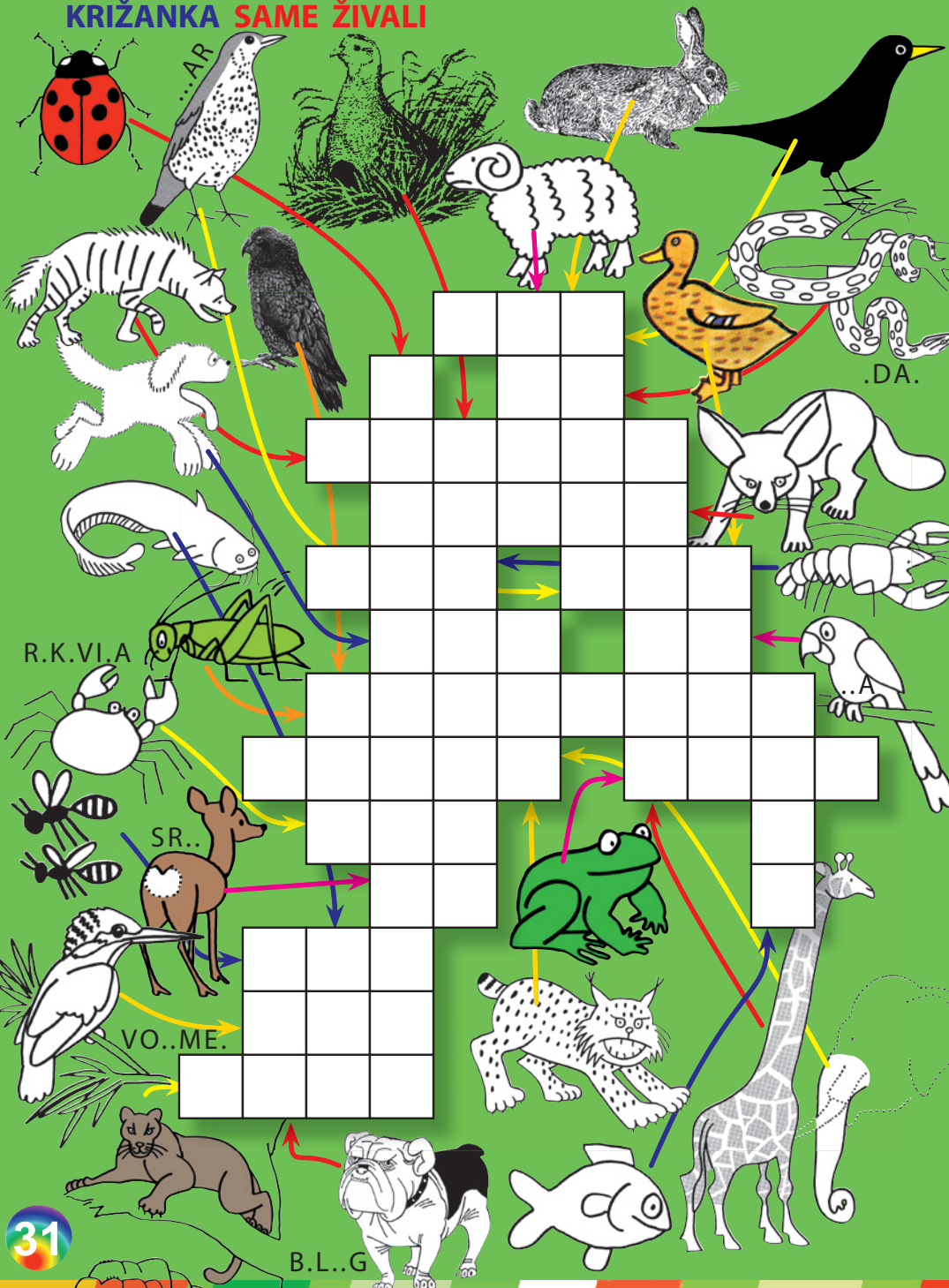

Rešitev: s petimi kovanci za 20 centov, lahko tudi s kovancem za 50 centov, enim za 20 in tremi za 10 centov. Poznaš še kakšno rešitev?

KRIŽANKA SAME ŽIVALI

SPET NOVA ZNAMKA!

Če se strinjaš z ugotovitvijo, počrni krogec na koncu puščice!

Lent je star izraz za splav, saj so tam nekoč pristajali splavarji.

Festival Lent je velika zabavna prireditev za staro in mlado v Mariboru.

Festival Lent prirejajo vsako drugo leto.

Že ime pove, da se Festival Lent dogaja v Lenartu v Slovenskih goricah.

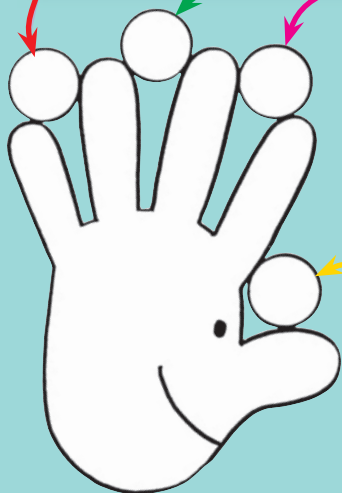
Splav je iz več čolnov sestavljeno plovilo z velikim jadrom.

Pod dravskim mostom teče reka Sava.

Lent je kratica za ljubljansko emonsko nagradno tekmovanje.

Festival Lent obišče vsako leto vse več nastopajočih in vse več obiskovalcev.

pek Matevž

IN

Pekarna Grosuplje

STA SPEKLA
IMENITEN KRUH
IZ PŠENIČNE
IN RŽENE MOKE,
BOGATEGA
S SEMENI.

DALA STA MU IME :

(DOPOLNI MANJKAJOČE ČRKE IN JIH
NATO PO VRSTI PREBERI!)

50+50=

	T	
--	---	--

5+2=

			E	M
--	--	--	---	---

K			Č	E		T		E	B		
---	--	--	---	---	--	---	--	---	---	--	--

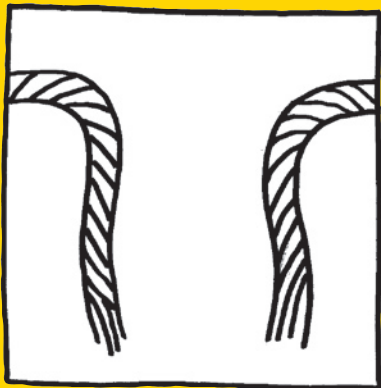
NAŠI KRUHI MALNAR, SOSEDOV KRUH IN KRJAVELJ SO
TUDI LETOS PREJELI ZLATA ODLIČJA!
(KAKOVOST KRUHA SO OCENJEVALA ZDRUŽENJA
ŽIVILSKE INDUSTRIJE)

VESELA PETKA 5

KAJ JE TO?

PLIMA IN OSEKA V KOZARCU

RAZVEZAN VOZEL

Učitelj: »Tine, povej v
prihodnjem času: Konj vleče
voz.«

Tine: »Konj bo vlekel voz.«

Učitelj: »Kaj pa v pretekliku?«

Tine: »Konj je vlekel voz.«

Učitelj: »Povej velelnik!«

Tine: »Hiiii!«

ŠOLA IN ŠALA

V živalskem vrtu

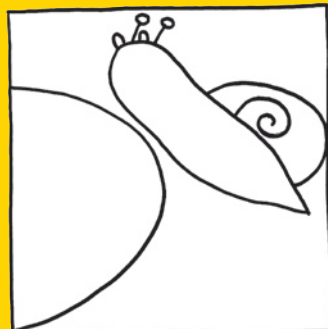
Mali Tinček in njegova teta si skupaj ogledujeta živalski vrt. Ko prideta do konca, pravi teta: »Pojdiva še enkrat pogledat morskega leva. Sedaj ga bodo krmili. Lahko ga boš gledal, kako je ribe.«

»Teta, ali ne bi raje gledala, kako mali fantek je torto in liže sladoled v slaščičarni živalskega vrta?« ji zvito predlaga Tinček.

PO POUKU

ATA: »No, sine, kdo je danes v razredu znal največ?«

SINKO: »Ah, že spet učiteljica.«

zaneslo iz ovinka.

Polz, ki ga je zaradi neprimerne hitrosti